

Hans Smit legde voor een proef een bassin aan.

Smit schrapt druppelslangen **‘We zijn een paar jaar te vroeg geweest’**

Hij heeft wel een verhaal te vertellen. Het is helaas alleen geen succesverhaal. Hans Smit, die onder andere tulpen kweekt in Oosterend op Texel, nam in 2015 na een proef een zelfvoorzienende bovengrondse zoetwaterberging gecombineerd met druppelirrigatie over van de provincie Noord-Holland. Drie seizoenen keek hij het aan, maar na het afgelopen teeltseizoen trok hij de stekker eruit.

Tekst: Ellis Langen | Fotografie: René Faas

Smit houdt wel van een uitdaging. In december 2012 tot eind 2015 werkte hij mee aan een proef ‘Zelfvoorzienende zoetwaterberging op Texel’. De proef, met als initiatiefnemer provincie Noord-Holland, had als doel economische schade door verzilting en droogte te voorkomen. Smit legde in een toch al ‘moeilijke punt in een kavel’ op ongeveer 0,5 hectare een bovengronds bassin aan. Daar kan zo’n 7.000-8.000 m³ water in. In het bassin komt regenwater vanaf het dak van de schuur. Maar ook regen die op het land valt, komt via drainage, een verzamelleiding en een pompput in het bassin terecht. Dit laatste gebeurt alleen als het water zoet genoeg is. In het voorjaar en ’s zomers kan Smit het water uit het bassin in het tulpenperceel brengen via een bestaand drainagesysteem waaraan meerjarige druppelslangen zijn aangesloten; twee druppelslangen per bed waarmee hij water geeft en bemest. Het systeem gebruikt Smit ook voor sub-irrigatie. Hierbij wordt het perceel via de drainbuizen geïnfiltreerd met het zoete water uit het bassin. In de proef stonden hyacinten en de teelt vond plaats op een kwart hectare. Na 2015 kocht Smit de systemen met subsidie van de provincie. Want, zo beredeneerde hij: “Je hebt wel paar jaar nodig om te kijken of het echt werkt.” Hij breidde het areaal uit naar iets meer dan twee hectare en stapte onder andere over op eenmalige druppelslangen.

Dit is het achtste artikel in een serie over water. Hierin blikken we terug op het extreem droge jaar 2018. Wat is hiervan geleerd en aan welke oplossingen wordt gewerkt?

“Er waren te veel technische factoren die misgingen.”

De bollenkweker gebruikt het systeem alleen nog om het waterpeil in het perceel op te zetten.

TE VEEL SORES

Drie seizoenen keek Smit het aan of dit systeem werkt voor zijn bedrijf. Hij investeerde onder andere in een apparaat om de eenjarige druppelslangen in de grond te leggen. Maar zijn dochter Renette en hij besloten eind vorig jaar ermee te stoppen. Tegenover het vele extra werk door tegenslagen en de extra kosten zien ze geen meeropbrengst in de tulpenbollen. “We gebruiken de drainage nu alleen nog om snel en eenvoudig het waterpeil op te zetten, zodat er voldoende zoet water in de grond zit en we het zoute water weghouden”, zegt Smit. Hij ervaart te veel sores met de druppelslangen. Wanneer hij water ging geven, moest hij telkens het land in om te controleren of er iets stuk was. Er waren lekkages door loszittende koppelingen, soms hadden hazen ergens aan geknaagd. “Door kabels onder de grond is het systeem kwetsbaar. Geregeld werkten kleppen niet.” Kortom, technici moesten er nogal eens aan te pas komen om de boel te maken. Ook overleed een keer de pomp in de pompput. Vorig jaar investeerde Smit nog in nieuwe aanvoer- en druppelslangen en kreeg hij ook nog eens problemen met het bemesten. “Ik kon niet de goede instelling in de computer vinden, maar ben ook geen computermens”, geeft hij toe. Terugkijkend zegt Smit: “Er waren te veel technische factoren die misgingen. In de huidige tijd gaan de ontwikkelingen snel. Nu is veel draadloos en is alles eenvoudiger en minder kwetsbaar. Achteraf gezien zijn we hiermee gewoon een paar jaar te vroeg geweest.”

WEINIG PROFIJT

Met druppelslangen werken is volgens hem alleen rendabel als het in het groeiseizoen van de bollen te weinig regent. Smit: “Want valt er genoeg regen in het groeiseizoen, dan heeft ‘de buurman’ ook gewoon bollen, maar wel met het verschil dat hij een lagere kostprijs heeft.” Dit laatste

gebeurde de eerste twee van de afgelopen drie jaar. En het laatste jaar, vorig jaar met de extreem droge zomer, sloeg de droogte pas echt toe na het groeiseizoen van de tulpen. En dus had Smit er toen ook weer weinig profijt van: “We zagen geen verschil in de bollen die wij met druppelslangen water hebben kunnen geven en de bollen waarbij we dat niet konden.”

De druppelslangen er uittrekken was altijd veel werk. Maar het afgelopen jaar spande de kroon. De grond was door de droogte zo enorm hard geworden dat dit een hels karwei werd. Midden in het rooiseizoen kregen Smit en zijn dochter de druppelslangen amper uit de grond. Toen was voor hen de maat vol. Bovendien bleek het tulpenseizoen ook niet best. “Dan wordt de rekensom toch een keer gemaakt. Dit systeem kost 3 euro per roe meer. Met arbeid erbij ga je richting 5 tot 6 euro”, aldus Smit. “Als je normaliter 30 euro per roe wilt maken, moet je met dit systeem 35 tot 36 euro krijgen. Afgelopen jaar kregen we 26 euro. Dan kom je nogal wat tekort. Als je de broek krap aan heel kan houden, dan moet je concluderen dat je deze investering er niet uit haalt.”

Achteraf gezien had de bollenkweker na de afronding van het driejarig project er geen ‘doorstart’ mee moeten maken. “Maar ja, niet alles wat je als ondernemer probeert, gaat goed”, zo realistisch is Smit ook. De proef zelf hadden hij en zijn dochter niet willen missen. Ze kregen veel mensen op het erf en er zijn interessante zaken onderzocht. “We hebben samen heel veel van elkaar geleerd.” De bollenkweker zal het systeem alleen nog maar gebruiken om het waterpeil in het perceel op te zetten. De komende jaren houdt hij het bij nieuwe tulpencultivars kiezen die met minder water toe kunnen en die een goed wortelgestel maken. “We zijn ons assortiment tulpen daar nu op aan het vernieuwen”, besluit hij. ♦